

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any III.—TARRAGONA, 25 Juliol de 1915.—Núm. 104.

BIBLIOTECA PÚBLICA
REDACCIÓ NACIONALISTA
Rambla de Sant Joan, 50, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

En Lerroix, intervencionista

Ha parlat novament el quefe dels republicans radicals espanyols, versant el seu discurs del Teatre Soriano de Barcelona, més que altra cosa a parlar de la guerra europea, de l'actuació dels partits republicans espanyols i de l'actitut a adoptar per part de aquesta nació ibèrica.

Ha parlat el Sr. Lerroix, i no sembla sino que encara no hagi sapigut adquirir aquella experiència que tot polític que arriba a l'alçaria que ell suposa ha arribat, s'ha d'haver sapigut conquerir. La habilitat que en alguna ocasió havia mostrat tenir ell, ja siga desorganitzant les corporacions obreres de Barcelona i de bona part de Catalunya i de fora; ja atiant als seus adictes amb les prèdiques antipatriòtiques, fent la guerra mes crudel a tot lo que portava el sagell d'aquesta sagrada terra catalana; ja no escatimant el mot *revolució* en tots els seus discursos i el *pavo republicano*, quedant-nos a deura la una i l'altre; ja arremetent, furiós, contra el capitalisme i la burgesia, donant-nos ara el bell exemple d'haver arribat a ésser un perfecte i desahogat capitalista amb auto i tot; ja encarant-se contra homes de esperit i d'ànima valerosament democràtics i republicans, volent-se imposar al valer d'aquells homes que havien lluitat tota la seva vida exposant se llurs vides, per la llibertat; ja aconcellant als *jóvenes bárbaros*, que alsessin els vèls de les novícies, tot lluitant, matant i morint; ja menaçant, des del Llorito en aquell seu célebre discurs, derruir els campanars que des de allí divisava; en fi, en mil i una ocasions que havia promès per a desfer lo que no ha realitzat ni realitzarà, havia sapigut desplegar una habilitat, que molts homes republicans i liberals de cor se l'havien arribat a creure i tenien en ell certa confiança que'l havien ajudat a enlairar-lo de tal manera, que ni ell mateix, casi ni se si va donar compte de l'avenç realitzat.

Pero avui, el Sr. Lerroix, no és de bon tros, ni tant considerat pels seus correligionaris, ni tant respectat com ho ha d'ésser un quefe de partit. Aquella frase pronunciada en el darrer discurs seu, «mientras no se depongan todos los antagonismos, mientras no se pleguen todas las banderas para arbolarse solo la roja revolucionaria, los republicanos no seremos más que unos embusteros que venimos a hablar de revolución, para irnos después a descansar a nuestras casas», retrata de plè al quefe dels radicals i el concepte en el que avui és considerat fins pels seus adictes.

* * *

En Lerroix va parlar, com hem dit, de la guerra europea. I veus-aquí una graciosa paradoxa, la que se'n dedueix del seu discurs de Santa Cruz de Tenerife, de lo fet per ell al desembarcar a Cádiz al regrés de les Canaries, i del discurs pronunciat en un teatre del Paralelo el darrer diumenge.

Al desembarcar a Cádiz, va aparentar sublevar-se al llegir a la premsa el seu discurs, exclamant que ell no havia pas dit lo que se li atribuïa, aixó és, que ell no havia pas manifestat que Espanya devia ésser una nació intervencionista en aquesta horrible tragedia europea. I ara vé a Barcelona, i, publicament, no tant sols diu que la desgraciada nació espanyola ha d'anar a la guerra, sino que's compromet a fer vindre cent mil espanyols emigrats a països ont els hi donen el pa que la mare patria els hi nega, i's ratifica en lo que va dir en el seu discurs dels Jocs Florals de Tenerife.

Ni avans ni ara ens ha convençut el Sr. Lerroix. Mai hem tingut en ell gens de confiança i aixís ens plau repetir-ho avui sense cap classe d'embuts. La seva actuació dintre el republicanisme sempre l'hem considerada funesta per a la causa de la llibertat i de la democràcia, creient que de no haver-hi intervingut ell, avui tots els partits republicans espanyols haurien pogut fer quelcom aprofitable des de uns anys en aquesta part.

Creu encara el Sr. Lerroix, que'l verdader poble lliberal está avui al seu costat en la qüestió de la guerra? Confia en que les masses son intervencionistes en aquesta lluita sagnant? No i no. I no ho poden ser, perque, de ser-ho,—i aixó el quefe dels radicals ho sab molt millor que nosaltres,—què es lo que Espanya hi aniria a guanyar? Creu en Lerroix que l'esperit quixotesco n'ia encara en el sí de cada espanyol? Si aixís ho creu, está molt equivocad. Si ell encara té la humorada de conservar-lo, enhorabona; pero aixó no serà pas motiu per a suposar que tots els demés puguin tenir el cervell atrofiat.

Encara hi ha classes, i encara s'ha de sapiguer distingir.

♦ ♦ ♦

Del 14 de Juliol

Per a demostrar la simpatia que RENOVACIÓ sent per aquesta data tan gloriosa per la República Francesa, varem enviar al senyor Agent Consular de França en aquesta ciutat una expontània comunicació, a la que'l Sr. Merelo ha tingut l'atenció de correspondre-nos-la amb la que ens permetem reproduir:

«Agence Consulaire de France.—Tarragona.—Republique Française.—Tarragona 15 Julio 1915.— Señor Director: Sumamente sensible al testimonio de simpatia hacia Francia que con motivo de la fiesta nacional del 14 de Julio tuvo Vd. a bien dirigirme ayer en su nombre y en el de los compañeros de la redacción de ese periódico de su digna dirección, tengo el honor de darle las más expresivas gracias con tal motivo y de manifestarle que doy comunicacion de su mensaje al Gobierno de mi Nación.—Sirvase recibir, señor Director, la seguridad de mi consideración más distinguida.—L'Agent Consulaire de France, J. Merelo.— Señor Director de RENOVACIÓ.—Tarragona.»

Quedem agraits a la finesa del senyor Agent Consular de França, el nostre distingit amic En Josep Merelo.

♦ ♦ ♦

Réplica a les “Lletres a Joan Poble Bó” Responsabilitat d'Alemanya

Amic Joan: Després d'examinar en ma darrera lletra la força del militarisme alemany, considero que, en justa relació amb aquell tema, ens toca tractar avui de la responsabilitat exclusiva qu'incumbeix a Alemanya en aquesta gran tragedia.

Jo crec que'l judici respecte aquesta qüestió capital está ja pronunciat. El fallo condenatori de l'humanitat cau per enter demunt d'Alemanya, no ja sols per lo que's desprèn de les correspondències oficials que han sigut publicades en els diversos llibres blancs, grisos, ataronjats, etc., sino perque cada ú, baix el seu propi criteri, ha pogut veure des de'l primer instant i millor encara, amb més claretat, a mida que la lluita ha prè més desarrollo, que l'ini-

ciativa i la preparació d'aquesta guerra correspon per enter an aquell Imperi Central.

Avui es aixó tant evident, que'ls mateixos alemanys, impossibilitats d'amagar-ho honradament per més temps, comensen a confesar la seva culpa.

Harden, el famós periodista prussià, protestant desde'l seu periòdic *Zukunft* contra la comedia alemanya de presentar-se com a víctima, diu, entre altres vritats, aquestes afirmacions que son d'una sinceritat brutal: «No es cert que'ns haguém llençat contra la nostra voluntat en aquesta aventura gigantesca. Ningú'ns ha imposat la guerra per sorpresa. L'hem preparada, l'hem desitjada, es més, deviem desitjar-la. Nosaltres no tenim perque compareixre davant el tribunal d'Europa ni davant de cap tribunal. No reconeixem semblant jurisdicció. Som els agressors i no tenim perque amagar-ho. Tenim dret a agredir perque representem el sant principi de la força.»

Ja ho veus, amic Joan, mentres els elements germanòfils espanyols s'entretenen encara en volguer amagar aquesta terrible responsabilitat que cau de plè de la llur admirada Alemanya,—ara acumulen la culpa a Rússia, ara a Anglaterra,—els mateixos teutons no s'amaguen de propalar als quatre vents la seva deshonrosa acció, amb tot el cinisme de que son capaços, com volguent encara llençar un reto al mon neutral.

No s'ha fet la guerra, no han sigut sacrificats aquets milers de vides alemanyes perque la patria estigués en perill, sino perque els ambiciosos projectes del Kaiser i del partit pau-germanista exigien aquet sacrifici.

L'assassinat de l'Arxiduc a la capital de la Bosnia fou un pretext vingut *providencialment*, i an ell s'agafaren per a portar la desolació a Europa. L'ultimatum d'Austria a Serbia no té nom, és un escarni al dret internacional, ja que significava per part de la nació que l'acullís favorablement, la claudicació de la seva personalitat com a poble independent. Però malgrat lo rigorós d'aquell articulat, Serbia, seguint els concells de Rússia, Anglaterra i França, i aixó demostra una vegada més els sentiments pacifistes que guiaven als Aliats, acceptà substancialment totes les exigències d'Austria, menys una i encara aquesta no refusar-la per complet, sino que va mostrar-se disposada a sotmetre-la a un tribunal d'arbitratje o a una conferencia de potències.

Si Alemanya hagués desitjat sincerament la pau, el seu deure era aconcellar a Viena qu'adoptés una actitut menys intransigent i la catàstrofe s'hauria evitat.

Però nó, Alemanya's dalia per a apressurar els aconeximents, li convenia encendre la guerra sense tardança per a satisfer la seva sed de conquesta, i l'ocasió no podia presentar-se per a ella ni més favorable, ni més oportuna. Contava amb deficiències i falta d'organització en els exercits francès i rus; amb una guerra civil a Irlanda; amb una sublevació de les colonies angleses...

Estúpides suposicions per part d'un poble regit pel qui's considera l'enviat de Deu sobre la Terra!

La realitat li haurà fet veure que'ls seus càlculs sortosament eren equivocats: que els exercits francès i rus, (encara que havent-se tingut d'improvisar a correccita) están avui perfectament acondicionats per a la lluita; que Mr. John Redmond, quefe del partit autonomista irlandés, ha entonat un himne a Anglaterra; que de l'India, de l'Àfrica, del Canadà, de l'Australia, han enviat a la Metròpoli, ajuda en homes i diners.

Per si encara et quedés algún dubte, amic Joan,

—cosa que no crec,—de que Alemanya és l'única autora d'aquesta desgraciada guerra, jo t'emplasso a que busquis, indaquis per a veure si t'és possible procurar-te una prova dels esforços qu'ella hagi fet per a evitar aquesta hecatombe. Jo no n'he vist cap. Sols te diré que tots els governs, ansiosos de justificar-se davant del món del perquè es troben en guerra, han donat a la publicitat totes les comunicacions que van circular entre les cancelleries dels dos agrupaments en aquelles darreres setmanes de pau. Doncs bé, aquesta es l'hora, que jo sàpiga, en que Alemanya s'hagi atrevit a publicar la seva correspondència amb Austria, ni Austria la seva amb Alemanya. Considera, per últim, que la Triple Aliança va concertar-se amb mires defensives, i que una de les nacions interessades, Itàlia, ha tingut de dir a les altres dues que no podia pendre les armes en favor seu, perquè lluny d'haber sigut *agredides*, havien pres elles l'iniciativa de l'agressió...

Amic Joan, he de repetir-ho; l'origen de la guerra està en l'afany d'expansió colonial, en l'orgull de Alemanya de dominar al món i imposar-li la seva cultura de la casa Krupp, encara que'l pretext hagi sigut el crim de Sarajevo. Lo qual vol dir que si no hi hagués hagut «crim» s'hauria buscat un motiu qualsevol per a provocar la guerra. A Alemanya, aquesta, estava decretada, no tenia apelació possible; estava en l'esperit de tothom i tothom la presentia. Per això la va encendre.

Ara bé, amic Joan, davant d'aquesta espantable tragedia que comou el món; davant els milions de vides segades, de la destrucció i ruina de ciutats, de la desolació en la llar de tantes famílies, no't sentis instintivament allunyat amb horror de la responsable d'aquet gran cataclisme? No trobes que fora un sarcasme que algú que honoradament se digui republicà, home de sentiments enlairats, humà, en una paraula, sentís la mes petita simpatia envers Alemanya i la seva aliada? Més que sarcasme, fora la seva desqualificació. No ho creus, t'ú, així mateix?

Ton amic,

J.

Tarragona

ASPECTES. I

PHISACJE HOL·LANDÉS

En les primeres hores del matí, quan el sol desperta, té l'aire una diafanitat i una subtileza que encanta; diríem que respirar-lo és una llepolia; no n'hi ha mai prou, i és per això que obrint la boca i els pulmons l'aspirem... l'aspirem amb delectança...

Aquesta suavitat de colors amb que s'engalana el cel; d'on és treta?... Quina paleta divina ha fet aquesta màgica combinació de tons indefinits i sublimes? I, heu's-aquí que'l cel de Tarragona, màgicament, idealment s'enjoia totes les matinades amb aquestes galanures...

Esmaperdut he sortit de bon matí a donar una volta per les afores i sense una intenció determinada; distretament, he fet cap a la desembocadura del riu, el nostre riu, el riu Francolí...

Una calma absoluta regna a l'entorn. Un silenci paradisiac revesteix d'una dolça harmonia aquesta sublim matinada. L'aire sembla sospès en l'espai. Arràn de terra i per sobre la tendra alfombra de compacta verdura sura una boirina humida i calenta... No's belluga res. Unes continues motes de joncs donen l'il·lusió d'una vegetació espontània. L'aigua del riu, privada de l'accés al mar per la eterna pressió de les ones blaves, resta quieta també, com el paisatge, formant un bell maridatge d'encantament.

He rellicat suauement, sobre la molla alfombra verda i he restat per una estona embadalit en un tendre sol·liloqui amb la meua ànima... La vista s'extén per sobre la superfície deliciosament verda de la terra, i de sobte es veu parada per una peixera alta y llarga, molt llarga, que entra dintre el mar encausant l'aigua de les riudes en sentit oposat a la boca del port. Descaradament, guaiten per sobre la peixera unes rústegues teulades de fusta enquistada i negra... uns pocs i molt clars arbres opu-

lents, immensos, i una batalla infernal d'atrevids pals de les barques que dormen cadenciosament dintre el port al manyac de les ones esmortuïdes...

Les alegres oronetes amb sos xiscles i viatges inversemblants donen la única nota de vida a aquest paisatge encantat.

De tant en tant, la punta d'una vela blanca rellicsa silenciosament per sobre la peixera en direcció al mar. Una barca que va al sardinal. I la silueta enyorada de persona viventa, apareix dreta i corpredora com un símbol. És un home de mar, porta esclops i un gorro; les mans a la faixa i la pipa encesa a la boca. Resta callat i immòbil... i així ha estat un minut i dos i tres i deu i mitja hora... A damunt d'ell, i al fons, la diafanitat del cel, sens una taca. A l'entorn d'ell un silenci i una quietut pasmosos i als seus peus la peixera, la terra verda i mullada, després l'aigua estancada del riu. A l'altra banda del riu jo i mon ànima en companyia...

I, heu's-aquí que jo l'he vist aquest quadre màgic i meravellós que estic fruïnt en aquest moment, i l'he vist, precisament, a l'Hol·landa, i, més tard, en teles que pintaven motius del paisatge hol·landès i ara el veig i el toco i el frueixo aquí... a casa, a Tarragona, a les mateixes parets del barri marítim, aquí, a les parets del Serrallo.

Jo, religiosament i amb tot el fervor de mon ànima, beneixo el moment en que m'ha sigut donat a comprendre una vegada més la bellesa infinita de Tarragona. És necessari viure amb tu per comprendre't i estimar-te, bella ciutat del mar i del cel, i del sol i del camp!

Jo restaré ditxós si puc fer-te l'ofrena de cantar-te amb diferents dels teus caires de poesia per a que's faci el just homenatge a la teua incommensurable bellesa.

JOSEP GILABERT PUNSODA.

Tarragona i juny de 1915.

◆ ◆ ◆

furt

...ella, resta plorant desconhortada,
ell fuig com lladre qui ha causat un dany,
d'aquella hora d'amor, esbojarrada,
n'esdevé l'amargor d'un vil engany.

Dintre una caixa com la neu tant blanca,
que passa pel carré, en la solitud,
un angelet la mort a dintre tanca,
que al cementir fa via, fret i mut.

...tothom la compadeix en sa consciència
i ella plora aquell fruit d'amor perdut,
avergonyida, maleint l'absència,
d'aquell qui li ha robada la virtut.

SALVADOR ESTREM.

Falset i Juliol de 1915.

◆ ◆ ◆

MARGINAL

Incultura

No es pas la primera vegada que he tingut que soportar escenes com les de aquests dies, escenes vergonyoses en extrem i filles de gent inculta, mes propia de viure en terres aon imperi la mes grossa barbarie que no aquí, aon "diem" ésser civilitzats... No sé pas si tu, lector que'm llegeixes, sabràs a qui van adreçades aqueixes paraules, emprò per si no hi atinaves, te diré que's tracta de dos judicis que hi ha hagut no fa molts dies.

Ambdós els motivaren l'haver mort a dues persones indefenses, robada la una, i l'altra violada, primerament. Deixem en una banda els fets abominables i repugnants en extrem.

Se anuncia el judici i el poble en pès, de cada ú d'ells, se prepara i acudeix en actitud hostil a Tarragona per a veure com condemnem al culpable llur, dels crims. Això, en sí, no representaria res de criticable, ans al contrari, forem els primers en alegrar-nos en, puix que sempre es bò l'ingrès de un gros

contingent de forasters a nostra ciutat, ja que'n surt beneficiosa, encara que en migrada quantitat

Emprò ara no'ns plau de cap mena, puix que'ns degrada davant del món civilitzat. Figureu-vos que tot el poble, homes i dones, joves i noies que en compacta massa increpa, vituperant-lo, al processat i'l demana, i'l vol per a imposar-li ell mateix el càstic, en fi, per a matar-lo. I això ho demana cridant desaforadament en plena via pública, donant un espectacle vergonyós i repugnant per demés.

I jo, que en aquest moments, per disort meua i de Tarragona, me trojava casualment per allí, acompanyat de un foraster—prò civilitzat—i's dolla de tenir que veure an aquella gent, que ell batejava de tarragonina, donant proves de selvatgisme, demanant amb crits propis de feres el processat, per a fer una nova víctima, per a matar-la, per a destruir-la, i qui sab si per a fruit-ne després, menjant-se-la.

Oh, vergonyós, vergonyostíssim!! Quan certa és aquella frase, quin autor sento no recordar-me'n ara, de que mentres les audiències siguen públiques els crims no disminuirán, i en conseqüència, mentres també se fassin públics els veredictes, no deixarán de augmentar els malfactors, puix que ben provat està per arreu del món, que no hi ha cap llevor, com la dolenta, que s'arrela amb tanta facilitat.

Nostres autoritats, vetllant pel bé de aquesta estimada ciutat, deurien procurar amb tots els mitjos que tinguessin disponibles, i sinó inventar los, evitar que no haguessim de presenciar aitals escenes que, com deiem al comens, son propies del mes gròs barbarisme.

Si el Kaiser vingués per aquí,—que mai sigui,—trovaria adeptes, sens dubte, en eixos pobles, quins habitants ens han visitat aquets dies.

PÒL·LUX.

◆ ◆ ◆

D'Higiene

Ens permetem cridar novament l'atenció del senyor Inspector d'Higiene i de la Comissió corresponent del nostre Municipi, perquè en aquest temps de fortes calors se preocupin quelcom mes en circular ordres severes que tendeixin a que'l veïnat se atengui a complir lo que se li mani i que estigui relacionat amb les primordials regles que deu observar tot ciutadà en quant a higiene fassi referencia.

En molts cassos se donen disposicions que no's compleixen, se fan públiques ordres que, si s'arriben a llegir, no se'n fa el mes petit cas, burlant així la autoritat dels encarregats de vetllar per la salut del poble.

S'ha d'ésser enèrgic en aquesta qüestió i no's poden tenir contemplacions per a ningú. Vulguin atendre'l nostre prec sincer, desinteressat i fins humanitari, el senyor Inspector d'higiene i la Comissió de l'Ajuntament, i no'ls hi escatimarem un fort aplaudiment ni nosaltres ni els que's preocupen per la salut de Tarragona.

◆ ◆ ◆

L'imperi del matonisme

A vosaltres, escassíssim nombre d'espanyols que penseu amb el cap, jo us dic: retireu-vos de la política.

Si, es completament inútil trobar arguments convincents i racionals; tant val si teniu un programa fundat sobre la raó, o sobre el vostre capritxo; res de això ens interessa; lo que volem sapiguer, es a quina altura estem de valentia; lo que necessitem, son partits que sàpiguen agafar una estaca i demostrar davant de la opinió que els altres podràn tindre raó; pero ells tenen uns grossos bastons de cireré, i saben usar-los amb gran maestría. Que Fulano vol fer un discurs documentat, per a ilustrar a la opinió i demostrar-li una tesi que defensa ¿qué

hem de fer? ¿Anar a escoltar-lo, per a veure si ens convens o per a rebatir-lo en cas contrari? ¡Ca! Res de això. Hi anirem, si, senyor; pero disposats a dir an aquell Fulano quatre coses, i a ensenyar-li que els homes guapos saben mantenir les seves idees i defençar les seves afirmacions, o millor dit, les idees i les afirmacions d'uns quants i de vogades d'un sol; perque això de pensar deixem-ho per aquesta gent civilitzada, que s'empenya en perdre temps estudiant; que nosaltres no necessitem d'aitals coses per a demostrar que som valents de bò de bò.

Això sembla, potser, una exageració, i jo voldria de tot cor que ho fós; pero, per desgracia, potser ens quedem curts en adjudicar qualitats de matonisme als partits polítics espanyols. I tingui's present que no aludim solament als *requetés*; sino a tots els partits en general, que portats per la seva inculcra i per la manca complerta de tota mena de il·lustració, volen imposar-se per medis de força, no conseguint amb això altra cosa que les persones que pensin amb serietat s'allunyin de tots... pero, es lo que diràn ells: son tants pocs els que pensen, que casi be ens hi podem passar sense el seu concurs.

Avui dia, casi podem titular problema nacional la qüestió dels *requetés* i demés institucions semblants, que son, com si diguesim, els porta-veus de l'incultura de nostre desgraciad poble. ¿Quina es la nació civilitzada que accepta dintre de la seva organització aquests grups insolents i incults, que constitueixen una contínua provocació a les persones... que siguin persones? ¿Per què ha d'ésser Espanya el lloc aon un ciutadà no pot exposar la seva opinió, sense por d'ésser violentament interromput?

Ja sabíem que Espanya era l'imperi del matonisme, prou ens donavem compte de que molts representants eren una especie de *chulos* enviats al Congrés per a mantindre les opinions d'un partit, sols par matonisme i sense argumentar; pero no pensavem que s'arriarés fins aquest extrem. Es la política espanyola l'imperi d'una trampa descarada, i al mateix temps hipòcrita; doncs tracta d'amagar-se baix la capa de la sinceritat; pero l'estar segura de l'impunitat de les seves maquinacions es lo que li dona l'audacia suficient que ens fa coneixe la seva naturalesa.

Avui el govern dona una llei; ¿que no es lògica? No es necessari; perque al lloc aquell aon la llei perjudiqui, s'hi enviaràn per a contrarrestar l'injusticia, un bon contingent de guardia civils. I es lo que deuen dir els demés partits: si el Govern es el primer pinxo ¿per què no ho hem d'ésser nosaltres també? I d'aquí surten els *requetés* amb els *jóvenes bárbaros*, entonant una especie d'himne a l'estaca, símbol de la barbarie i de la incultura d'un poble que té atrofiat el pensament per el domini de l'ignorancia.

S'imposa la necessitat de que tots els espanyols que arriuin a veure mes enllà del nas, s'uneixin fortament i tractin de fer despertar a l'opinió espanyola del somni d'ignorancia que certa política li ha fet agafar. Es una vergonya que Espanya toleri que a les seves poblacions mes il·lustrades es dongui el lamentable espectacle de veure als *requetés* uniformats, doncs tal cosa constitueix un insult als drets dels ciutadans, que poden trobar-se continuament a la disposició d'un grop d'incivilitzats, que tenen per norma imposar per la força les seves idees. I anomenem mes sovint als *requetés* que als altres partits, perque aquests joves, com a més catòlics i mes monàrquics, son mes flamencs i mes matons; i s'explica facilment per la raó de que qui menys lògica té, necessita ésser mes pinxo, per a poguer imposar-se als demés.

¿Veurem satisfet el desitj que tenim, de que s'acabi de donar en el nostre pais aquest espectacle d'incultura? Creiem que si hem de confiar dels poders constituïts no ho veurem mai; pero sí podria potser lograr-ho una unió de persones de bona voluntat, disposades a no permetre que sigui Espanya l'imperi del matonisme.

N.

Transportes Rápidos Societat Anónima

Constituïda a Barcelona el dia 8 de Juny de 1915, segons escriptura pública davant el notari D. Anton Par, per al transport de mercaderies per medi de camions automòbils.

CAPITAL: 3.000.000 DE PESSETES

Representat per 6.000 accions al portador, de 500 pessetes cada una totalment lliberades

EMISSIÓ DE 3.000 ACCIONS A LA PAR

LA SUSCRIPCIÓ QUEDARÀ TANCADA EL DIA 31 DE JULIOL

S'admeten suscripcions en el BANC DE VALLS. — De 9 a 1 i de 4 a 6

LES QUATRE ESTACIONS DE L'ANY

ISTIU

El sol, de bat a bat, llú la gran testa; els camps, assolaiats, se tornen rossos, les eres son sarans en cada festa i els arbres son guarnits de fruits sucosos: les viles son fornals, flames les cases, la terra s'aturdeix de recremada, les pedres son ardentes com a brases i tot, en fi, dú el baf de la estiuada. La gent cerca en muntanyes d'altres cimes i en els vells monastirs d'ombres sagrades les fonts d'aigües frescals, amb dolços climes que revifen suaument les fadigades. I vora el mar, la brisa matinera, saltant damunt cada ona amorosida, la platja va a besar, i riallera, la arena li dó un bés de despedida, mentres el sol retomba amb gran recansa i la natura dorm amb melangia; la nit llavors, tan bella com la dança, n'apar que murmullegi en harmonia.

BERNABÉ MARTÍ I BOFARULL.

Tarragona, Juliol de 1915.

NOVES

S'están fent els preparatius necessaris per a que per la tardor vingui a donar una conferencia pública a Tarragona, el president de la benemèrita Unió Catalanista Dr. Martí i Julià.

L'acte tindrà capital transcendencia, no sols per ésser la vigorosa personalitat del president de la Unió Catalanista a qui s'ha confiat la conferencia, sino pel tema de palpitant actualitat que's proposa desenrotllar, el qual, donada la competencia tant reconeguda en el Dr. Martí i Julià, serà tractat i exposat del modo magistral que sab fer-ho el president de la Unió.

Per aquest acte s'escullirà un dels locals mes grans de Tarragona, a l'objecte de que pugui sentir-lo nombrós públic.

El President de la Comissió dels Jocs Florals del Putxet, festa organitzada per la dependencia de la casa J. Grau i C.^a, que tindrà efecte en el jardí i bosc de la torre que posseeix en la barriada de Sant Gervasi, a Barcelona, el senyor En Josep Bertrán i Musitu, ens ha remès atenta tarja de convit per a assistir a l'esmentada festa, que se celebrarà el diumenge, dia 8 d'Agost, a les tres de la tarda.

Moltes mercès per tanta finesa i que la festa resulti una vibrant nota patriòtica els hi desitjem a tots quants hi prenguin part.

De la Junta Permanent de la benemèrita «Unió Catalanista» hem rebut atenta lletra-salutació, oferint-nos el seu nou hostatge, carrer de la Canuda, 14, pral., a Barcelona.

Agraim moltíssim la deferencia i desitjem a la «Unió» que'l nou local que'ns ofereix pugui ésser l'alberg de tots els bons patricis de Catalunya i que en el mateix s'hi celebrin actes que sian ben profitosos i que portin força gloria a la nostra terra.

Per la Junta de Reformes Socials se excita el *celo* dels alcaldes presidents de les juntes locals, per a que's compleixi lo ordenat per la Llei del Descans dominical.

Treball perdut, senyors de la Junta; la Llei de Descans dominical, com totes les que beneficien als obrers, o queden incomplertes o serveixen sols per a lluiment de flamants juntes que de tant en tant exciten el *celo* i demanen el compliment de la llei i que se'ls dongui compte dels infractors per a no ferlos-hi res, probablement.

Si la Junta vol treballar, a Tarragona hi ha molta feina, pero molta.

Ha mort en aquesta ciutat, i a una edat ben respectable, el doctor En Joan Angel Soler i Galtés, el qui per espai de molts anys havia desempenyat la càtedra de Retòrica i Poetica del nostre Institut Provincial.

El Sr. Soler s'havia fet estimar de totes quantes personas havian tingut ocasió de tractar-lo personalment, per el seu caràcter afable i per la vasta cultura que posseïa.

A l'acte del seu enterrament va acudir-hi una nombrosa gernació composta de totes les classes socials, i un bon nombre d'estudiants de l'Institut.

A tota la seva distingida familia, i d'un modo ben remarcable al seu fill En Lluís, primer tinent d'Alcalde, i al seu fill politic En Joan Esbert, distingits amics nostres, els hi fem avinent el pesar qu'hem experimentat per pérdua tan sensible.

Rebuda atenta lletra de convit dels senyors professors i alumnes de la Escola nacional graduada de la Plaça dels Artillers del Siti, per a visitar l'Exposició dels treballs escolars realitzats per els alumnes d'aquella Escola durant el present any.

Quedem agraidíssims per les atencions que aquells senyors han tingut amb el nostre periòdic.

El conegut artista i estimat amic nostre *Bon*, està treballant activament en la preparació de la Exposició de caricatures locals que se proposa instalar en el Círculo de Tarragona, dintre breu temps.

Hem vist exposat el cartell anunciador, degut al pinzell de l'artista Julius Moisés, essent molt ajustat, tant en el colorit com en la expressió que l'autor ha sapigut donar a la tela que'ns ocupa.

Amb insistencia se'ns ha assegurat que un cop acabats els compromisos que té la notable companyia de comedia catalana que actúa al teatre Balneari de Tortosa, vindrà a Tarragona a donar cert nombre de representacions.

Hem llegit que per al dia 22 d'Agost proper, que s'escau en diumenge, vindrà a donar un miting en la nostra ciutat el quefe del partit radical espanyol En Alexandre Lerroux.

Els dos últims quaderns rebuts de la Biblioteca d'autors catalans que ve publicant amb el nom de «Lectura popular» la *Il·lustració Catalana*, son el número 116, *Poesies*, de l'Emili Coca i Collado, i el 117, *Impremeditació*, den R. Surinyac Baell.

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

Podém demostrar
 que casa nostra
 es la mes barata en tot

GILABERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÀ — Unió, 18

PERE LLORET
 CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en
Sombreros i Gorres
RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

JOAN ESBERT

FARMACÉUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.er

Farmacia Central

Laboratori Químic Bacteriológic

Marti Güell

Rambla Sant Carles, 41 : : :
 : : : i Sant Fructuós, 5

CANAS

desaparecen en seguida con el Agua-perla LA VICTORIEUSE
 para teñir el cabello de hermosa negro o castaño. Es la mejor y
 más higiénica. No destiñe. Se puede rizar. Una operación dura
 varios meses. De venta en Tarragona, a 5 pesetas frasco, en la
 Ferreteria de Matias Mallol, calle San Agustín, 9 y Augusto,
 3.—Pidase prospecto.

IMPREMPTA
 ♦
Llorens
i Cabré
 Fortuny, 4
TARRAGONA

C.ª de Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companya de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companya de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companya de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Maciá Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Gran Fábrica de Calçat

= DE =

RAMÓN CAVALLÉ

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 56

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raïms sense alcohol

The Grape Juice Co. L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiénic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i convalencia

Se ven per tot arreu

PAPERERÍA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanes : Plu-
 mes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja pa-
 pers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos

Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9